

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ПОЛЬСЬКИЙ ДЕТЕКТИВНИЙ РОМАН

підготовки БАКАЛАВРА
спеціальності 014 Середня освіта
освітньо-професійної програми Середня освіта.
Польська та англійська мови. Зарубіжна література

Луцьк – 2024

Силабус вибіркового освітнього компонента «Польський детективний роман»,
підготовки бакалавра, спеціальності 014 Середня освіта, освітньо-професійною програмою
Середня освіта. Польська та англійська мови. Зарубіжна література.

Розробник: Тетяна Полежаєва, кандидат філологічних наук, доцент кафедри полоністики і перекладу

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Середня освіта. Польська та англійська мови.

Зарубіжна література

доц. Васейко Ю.С.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол № 2 від 05.09. 2024 р.

Завідувач кафедри

проф. Сухарєва С.В.

© Полежаєва Т.В., 2024 р.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Освітній ступінь, ОПП, спеціальність	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань <i>01 Освіта / Педагогіка</i> спеціальність <i>014 Середня освіта</i> предметна спеціальність <i>014.02 Середня освіта</i> <i>(Мова та зарубіжна література)</i> спеціалізація <i>014.028</i> <i>Польська мова та зарубіжна література</i> ОПП <i>Середня освіта.</i> <i>Польська та англійська мови. Зарубіжна література</i> Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 3
		Семестр – 5
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 10 год.
	Форма контролю: залік	
	Мова викладання	українська, польська

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Тетяна Вікторівна Полежаєва

Кандидат філологічних наук, доцент

Доцент кафедри полоністики та перекладу

+380501454858, Polezajeva.Tetiana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

3. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Польський детективний роман» підготовки бакалавра, спеціальності 014 Середня освіта. Предметом вивчення ОК є дослідження жанру роману у вітчизняній, світовій та польській літературах, зокрема дослідження особливостей польського детективу, його традиційних рис і національних особливостей. В освітньому компоненті викладені основні системні відомості про детективний жанр в літературознавстві, історія формування, становлення і особливі характерні риси польського детективу. Широкі знання цієї дисципліни необхідні для успішного засвоєння об'єктивних закономірностей впливу світового історико-літературного матеріалу і його впливу на розвиток польської детективної традиції.

2. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Метою викладання вибіркового освітнього компонента «Польський детективний роман» є вивчення детективного роману як літературознавчої категорії, дослідження його жанрових властивостей, визначення характерних рис польського детективу у системі світової жанрології.

Основними завданнями вибіркового освітнього компонента є:

- ознайомлення здобувачів з поняттям категорії детектив;
- ознайомлення із процесом становлення, розвитком, тематичним і видовим розмаїттям детективного жанру у світовому та польському літературознавстві;
- ознайомлення з філософсько-естетичними, світоглядними проблемами кримінальної літератури Польщі;
- історію розвитку детективного жанру в Польщі, специфікою творів даного жанру;
- дослідження театральних і кінематографічних інтерпретацій окремих творів.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ (РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ)

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК: Здатність розв'язувати спеціалізовані завдання і проблеми різного рівня складності середньої освіти, зокрема мовно-літературної галузі, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації навчання в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2: Здатність вчитися й опановувати нові знання, усвідомлювати роль полікультурної освіти.

ЗК-4: Здатність працювати в міжнародному контексті, популяризувати культурні цінності світового значення.

ЗК-5: Знання та розуміння предметної галузі, здатність здійснювати професійну діяльність.

ЗК-6: Здатність виявляти, ставити проблеми та знаходити шляхи їхнього розв'язання.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2: Здатність вчитися й опановувати нові знання, усвідомлювати роль полікультурної освіти.

ЗК-4: Здатність працювати в міжнародному контексті, популяризувати культурні цінності світового значення.

ЗК-5: Знання та розуміння предметної галузі, здатність здійснювати професійну діяльність.

ЗК-6: Здатність виявляти, ставити проблеми та знаходити шляхи їхнього розв'язання.

Фахові компетентності (ФК):

ФК-1: Здатність здійснювати пошук, зокрема і послуговуючись сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, необхідних відомостей, об'єктивно їх оцінювати, обробляти, вивчаючи філологічні й історико-культурні явища та процеси, засади реалізації мети мовно-літературної освітньої галузі.

ФК-3: Здатність послуговуватись спеціальною термінологією, категоріями, поняттями, інтелектуальними операціями під час інтерпретації мовно-літературних явищ, історико-культурних реалій, аналізу освітнього процесу.

ФК-4: Здатність оперувати системою філологічних знань, що охоплює відомості про основні мовно-літературні явища та процеси в теоретичному, практичному, синхронному, діахронному, соціокультурному аспектах.

ФК-5: Здатність використовувати етнічно марковані відомості задля різнобічної перцепції національних концептуальних і мовних картин світу, формувати інтерес до їхнього вивчення у здобувачів освіти.

ФК-6: Здатність послуговуватись в професійній діяльності знаннями про перебіг, знакові події та видатні постаті світового літературного процесу, зокрема і польського, використовуючи відомості про його історико-культурний контекст; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їхньому поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора

ФК-15: Здатність дотримуватись у професійній та дослідницькій роботі принципів доброчесності, компетентності, законності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-1: Осмислюючи соціальну значущість професії педагога, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та суспільній діяльності, особистим прикладом презентує національно-свідому громадянську позицію, популяризує світові та вітчизняні культурні цінності, розуміє важливість полікультурної освіти.

ПРН-3: Виявляє самостійність і відповідальність у розв'язанні проблем, здатність працювати автономно й в команді, дотримуватись етичних принципів і засад академічної доброчесності.

ПРН-4: Ефективно працює з інформацією з різних джерел: добирає необхідні відомості, критично аналізує й інтерпретує їх, впорядковує, класифікує й систематизує.

ПРН-6: Володіє відомостями щодо різноманітних історико-культурних й мовно-літературних явищ та процесів, зокрема необхідних для перцепції національних картин світу, оперує базисними філологічними й світоглядними поняттями, розуміє специфіку сучасних гуманітарних знань, презентує їх у результатах своєї професійної діяльності.

ПРН-9: Здійснює порівняльний аналіз філологічних явищ, базуючись на знаннях про мову як особливу знакову систему, літературу як мистецтво художнього слова, вирізняє лінгвокраїнознавчий потенціал вербальних одиниць.

ПРН-13: Знає тенденції розвитку світової літератури, зокрема і особливості польського літературного процесу в історико-культурному контексті, розрізняє епохи (періоди), напрями, течії, аналізує художній твір за його ознаками, називає жанрові особливості, використовує літературознавчі відомості для формування соціокультурних й літературних компетентностей здобувачів освіти.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Жанр детективу (різновид) як категорія літературознавства						
Тема 1: Поняття жанру в літературознавстві.	4			4		

Тема 2: Детектив як жанровий різновид літературознавства. Наукові суперечки.	9	2		6	1	
Тема 3: Поява і розвиток детективного жанру у світовій літературі.	7		2	5		ДС / ДБ 4
Тема 4: Проблема визначення жанру детектива. Жанр чи жанровий різновид.	7			6	1	
Тема 5: Різновиди детективного жанру: фантастичний, психологічний, іронічний, шпигунський тощо.	8		2	6		Д / ДБ/Т 4
Тема 6: Брехтівське розуміння детективного жанру.	9		2	6	1	ДС/ПР 4
Тема 7: Брехтівське розуміння детективного роману та його вплив на сучасних польських письменників.	7			6	1	
Тема 8: Становлення і розвиток детективного жанру в Польщі.	7		2	5		ДС / ДБ 4
Тема 9: Основні представники детективного жанру в Польщі.	9	2		6	1	
Тема10: Тематика детективного роману сучасних польських письменників.	7		2	5		ДС/ПР 4
Контрольна робота						30
Разом за модулем 1	74	4	10	55	5	50
Змістовий модуль 2. Польський детектив: тематика і проблематика						
Тема 11: Соціальні проблеми в детективних романах Є.Едигея.	4			4		
Тема 12: Морально-виховне спрямування роману «Заповіт самогубці» Єжи Едигея.	9	2		6	1	
Тема 13: Єжи Едигей про реалізм детективного роману. Детектив як реалістичний жанр.	7		2	5		ДС / ДБ 4
Тема 14: Іоанна Хмелевська: польський жіночий іронічний детектив.	7			6	1	
Тема 15: Елементи «чорного роману» і жіноча логіка в романі І. Хмелевської «Що сказав покійник».	8	2	2	6		Д / ДБ/Т 4
Тема 16: Роман «Все червоне» І.Хмелевської – класичний іронічний детектив.	9		2	6	1	ДС/ПР 4
Тема 17: Основна проблематика романів О.Токарчук. Закони детективного жанру в романі Ольги Токарчук «Веди свій плуг над кістками мертвих».	7			6	1	
Тема 18: Основна проблематика романів К.Коркозовича. Роль випадкового збігу обставин в романі К.Коркозовича «Біле пальто в клітинку».	7		2	5		ДС / ДБ 4
Тема 19: Особливості детективної інтриги	9	2		6	1	

в творчості Клари С.Меральди. «Літня дама в Голландії».						
Тема 20: Зигмунт Мілошевський: польський детективний роман та його екранізації. Мацей Сломчинський і польський телевізійний театр остросюжетних кримінальних п'єс.	7		2	5		ДС/ПР 4
Контрольна робота						30
Разом за модулем 2	76	6	10	55	5	50
Всього годин / балів	150	10	20	110	10	100

Форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, ПР – проєкт, ПРЗ – презентація, РЗ – розв'язування завдань, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота, Р – реферат, АЗ – аналітична записка, АЕ – аналітичне есе.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Законспектувати статтю Козьміної Е. Ю. Класичний і фантастичний детектив // Новий філологічний вісник. 2012. № 2(21). 96–108. Проаналізувати теоретичну складову детектива як жанрового різновиду. Відокремити класичний детектив від фантастичного.
2. Аналіз поглядів Є. Едигея «про реалістичність детективного роману» («Trybuna Ludu», 12-13. VІ. 1982 г.), обговорення, круглий стіл. Написання реферату.
3. Підготувати доповідь на тему: «Соціальне підґрунтя роману «Біле пальто в клітинку» Казімежа Коркозовича».
4. Підготувати виступ на семінар-обговорення теми: «Жіноча логіка в романах І.Хмелевської». Створити презентацію за творчістю письменниці.
5. На прикладі творів «Заповіт самогубці» Єжи Едигея, «Біле пальто в клітинку» К.Коркозовича, «Літня дама в Голландії» Клари С.Меральди, «Що сказав покійник» І. Хмелевської провести порівняльний аналіз тематики детективних повістей і романів польських авторів. Оформити реферат (обрати два автора), виступити із доповіддю.

7. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Увесь освітній процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності (деталі за [посиланням](#)).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров'я під час проведення модульних робіт, екзамену і под.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час. Письмові завдання, творчі проєкти і под. варто подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Обов'язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання самостійних, модульних робіт, виконання тестів.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

**Під час вивчення ОК, визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають ОК як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані [посиланням](#).*

8. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, становить 100. Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Полежаєва Т.В. Методика цілісно-системного аналізу літературного твору. Теорія і практика. Частина перша. Київ-Луцьк: ЛЦСД, 2019. 72 с.
2. Полежаєва Т.В. Методика цілісно-системного аналізу літературного твору. Теорія і практика. Частина друга. Київ-Луцьк: ЛЦСД, 2020. 72 с.
3. Полежаєва Т.В. Зміст і форма літературного твору, їх типи і види. Тематичний словник-довідник з літературознавства. Київ-Луцьк : ЛЦСД, 2020. 72 с.

4. Шахова К. Дивні манери надпопулярного жанру // Зарубіжна література 1998. червень 21. С. 1-2.
5. Новікова Н., Барабан О. Символіка детективу // Зарубіжна література. 21.06.1998.
6. Кузнецов Ю., Іванов А. Детектив: занепад чи розквіт? // Всесвіт. № 10. 1990. С. 155-163
7. Кукса Г. М. Історія розвитку та типологія жанру детективу у контексті світової літератури // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка Випуск № 15. 2004. С. 150-154.
8. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.1. / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. К. : ВЦ «Академія», 2007. 608с.
9. Кравчук І. О. Особливості англomовного детективного жанру // «Філологія і лінгвістика в сучасному суспільстві» (м. Вінниця, 05-06 травня 2017 р.). Херсон: Видавн. дім «Гельветика», 2017. С. 26-30.
10. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.1. / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. К. : ВЦ «Академія», 2007. 608 с.
11. Баб'як Ж. В. Структурні аспекти детективного жанру: етапи вивчення // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2013. Вип. 33. 20-23.
12. Бавін П. Зарубіжний детектив ХХ століття. Київ, 1991. 206 с.
13. Бегімкулова Ш. А. Основні етапи історії детективного жанру // Молодий вчений. 2017. №14. 695-697.
14. Герасименко Е. Н. Детектив очима сучасного лінгвіста // Науковий журнал. 2011. № 209. С. 123–125.
15. Герасименко Е. Н. Детективний текст як об'єкт філологічних досліджень // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Сер. Літературознавство. 2013. Вип. 3. С. 40–51.
16. Голуб Д. «Формули» Джона Кавелті і детективний жанр [Електронний ресурс] // Філологічні семінари. 2015. Вип. 18. 43–58.
17. Гузь О. Літературний детектив // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2016. № 12. 34–41.
18. Кавелті Дж. Г. Вивчення літературних формул. Київ. 1996. № 22. 33–64.
19. Кестхейи Т. Анатомія детектива: слідство по справі про детективи / [Пер. з угорськ.] Будапешт: Корвина, 1989. 262 с.
20. Кириленко Н. Н. «Авантюрне розслідування» або класичний детектив // Новий філологічний вісник. 2012. № 2(21). 80–95.
21. Кицак Л. Детективний жанр в літературі ХХ ст. // Укр. мова і літ. в шк. 2009. № 8. 51–53.
22. Кицак Л. Художня природа інтриги в детективах // Українська література в загальноосвітній школі. 2014. № 7-8. 60-62.
23. Козьміна Е. Ю. Класичний і фантастичний детектив // Новий філологічний вісник. 2012. № 2(21). 96–108.
24. Козьміна Е. Ю. Фантастична кримінальна література: жанр поліцейського роману // Новий філологічний вісник. 2011. № 1(16). 141–148.
25. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПАІС, 2005. 368с.
26. Кравчук І. О. Особливості англomовного детективного жанру // «Філологія і лінгвістика в сучасному суспільстві» (м. Вінниця, 05-06 травня 2017 р.). Херсон: Видавн. дім «Гельветика», 2017. С. 26-30.
27. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.1. / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 608с.
28. Марценішко В. Мистецтво детектива // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки / М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького ; [гол. ред. І. І. Кукурудза]. Черкаси, 2004. Вип. 57. 17–22.
29. Мельников Н. «Детектив і правда...». Філософські антидетективи. 2005. Київ. С. 76–91.

30. Мельничук О. А., Мельничук Т. А. Стратегії детективного дискурсу (на прикладі романів А. Крісті) // Питання психолінгвістики. 2012. № 15. С. 156–167.
31. Таранова А.О. Детектив очима жінки // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук, статей. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. Вип. XIV: Лінгвістика і літературознавство. 231-239.
32. Тверітінова Т. Детектив у світовому культурному процесі // Зарубіж. літ. в шк. України. 2011. № 1. 44–47.
33. Титюк А. К. Детектив у контексті масової літератури (на матеріалі англomовної детективної прози ХХ сторіччя) // Література в контексті культури. 2012. Вип. 22(2). С. 284-288.
34. Томашевський Б. Теорія літератури. Поетика. Київ, 1996. 334 с.
35. Хан О. Детектив як тип тексту: перекладознавчий аспект (на матеріалі британського й американського детективів та їх перекладів): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / О. Хан. Херсон, 2011. 20 с.
36. Едіей Є. Ідея на сім мільйонів. Київ, 1986. – 160 с.
37. Berger A. Popular Culture Genres. Theories and Texts. Newbury Park: Sage Publications, Inc., 1992. XIX, 171 P. 12.
38. Jerzy Edigey. Pomysł za siedem milionów. Warszawa: Czytelnik, 1982. 170 s.
39. <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=5683&chapter=1>
40. <http://detectivemethod.ru/preamble/on-modern-polish-detective-novel/>
41. <https://www.litmir.me/br/?b=255894>
42. <https://www.ukrlib.com.ua/referats-zl/printit.php?tid=7792>.
43. <https://litra.info/book/sovremenny-polsky-detektiv/page-25.html>
44. <https://culture.pl/ru/article/istoriya-yak-budinok-iz-prividami-shcho-novogo-polska-literatura-zhahiv-mozhe-nam-rozpovisti-pro>